

**แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก
กรณีศึกษา บ้านควนลอน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง**
**Approaches to Inheriting Wisdom of Thatch Roofing (Tab-jak): A Case Study of
Ban Khuan Lon, Na Bin La Sub-district, Muang Trang District in Trang Province**

จารุณี คงกุล (Jarunee Khongkun)^{1*},
ฐิติพันธ์ คงแจ่ม (Thitipan Kongjang)²,
วชิระ ศรีพูล (Wachira Sripool)³,
วรรณศักดิ์ ฉิมลี (Wannasak Chimlee)⁴,
หฤทัย ฤทธิสमान (Haruetai Ritthisaman)⁵

^{1,2,3,4,5} สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
(Community Development Department Faculty of Humanities and Social Sciences Phuket Rajbhat University)

*Corresponding Author. E-mail : Jarunee.k@pkru.ac.th

(Received: February 27, 2022; Revised: April 27, 2022; Accepted: May 12, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก กรณีศึกษาบ้านควนลอน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลแบบผสมผสาน คือ เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และการสังเกต ซึ่งได้ข้อมูลจากเจ้าของภูมิปัญญา ครอบครัวเจ้าของภูมิปัญญา ผู้นำชุมชน และประชากรในชุมชนบ้านควนลอน จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบและจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นคำถาม แล้วจึงนำมาจัดความสำคัญ และคุณลักษณะของข้อมูล ก่อนทำการวิเคราะห์และประมวลผลอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แล้วจึงเขียนรายงานข้อมูล โดยคำนึงถึงความเที่ยงตรงของข้อมูลเป็นหลัก

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก เกิดจากเจ้าของภูมิปัญญาถ่ายทอดความรู้ในวงแคบ คือ มีการถ่ายทอดแก่คนในครอบครัวและคนใกล้ชิดเท่านั้น ผู้ถ่ายทอดมีเพียงคนเดียวและเป็นผู้สูงอายุ อีกทั้งการเย็บตับจากล้ำสมัยและไม่น่าสนใจ เนื่องจากต้องใช้ความอดทน ใช้ทักษะเฉพาะด้าน และประสบการณ์ตรง จึงการขาดผู้สืบทอดการเย็บตับจาก ทั้งผู้ประกอบการอาชีพนี้มุ่งส่งลูกหลานเรียนหนังสือจนไม่สนใจ ภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ จึงเข้าถึงภูมิปัญญาได้น้อย การเย็บตับจากไม่สามารถตั้งเป็นกลุ่มที่ชัดเจนได้เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพนี้ขาดความเข้าใจ ความรู้ในการจัดการ การใช้ประโยชน์จากป่าจาก และการสื่อเทคโนโลยีเพื่อช่วยในการเผยแพร่ภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก

สำหรับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก พบว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตับจากมีการบอกเล่า การบรรยาย การสาธิต และการปฏิบัติจริง โดยผู้ถ่ายทอดเป็นผู้แนะนำการเย็บตับจาก ซึ่งต้องใช้ทักษะการปฏิบัติ โดยควรถ่ายทอดให้เด็ก เยาวชน และผู้สนใจ ซึ่งควรปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยและสถานการณ์หรืออาจรวมกลุ่มเพื่อศึกษาการเย็บตับจากและเผยแพร่ไปยังชุมชนอื่นด้วย

คำสำคัญ : แนวทาง; ภูมิปัญญา; การเย็บตับจาก; บ้านควนลอน

Abstract

The objective of the present study was to examine the problems and approaches to transferring wisdom of thatch roofing (Tab-jak) through case study of Ban Khuan Lon, Na Bin La Sub-district, Muang Trang District in Trang Province. Mixed methods - quantitative and qualitative research design were employed and data were collected by using questionnaire, interview protocol, and observation from informations including wisdom owners, their families, community leader, and the locals. The collected data were categorized on basis of issues prior to finding themes and data characteristics. They were systematically analyzed, processed, and grouped. Report was written regarding validity of the data.

The results reveal that the problems of transferring the wisdom involve limited procedure i.e. transferring the wisdom to the family members and intimates by an individual or the elderly educator. Further, the thatching style is outdated and unattractive. Requiring perseverance and particular skills or direct experiences accounts for lack of inheritors. It is also found that the wisdom is ignored and poorly accessed by the entrepreneur since they mainly focus on supporting their offsprings' education. This results in failure of establishing community enterprise because of missing understanding and knowledge of management and exploitation of nipa palm plantations as well as dissemination of the wisdom by using technological medias.

It is suggested that transferring process such as using anecdotes, describing, demonstrating, and practicing be adapted to the transformation in the era or current situation. Also, thatch roofing (Tab-jak) education should be promoted and spread to the other communities via local gathering.

Keywords : Approaches; Wisdom; Thatch Roofing (Tab-jak); Ban Khuan Lom

บทนำ

ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่นสั่งสมและพัฒนา เพื่อใช้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ทั้งยังเป็นการรักษาประเพณีของท้องถิ่น ภูมิปัญญาเป็นมรดกของสังคมที่เป็นความรู้เดิมซึ่งรับช่วงมาจากบรรพบุรุษ สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดให้ความรู้เดิมให้มีการเพิ่มพูนโดยการประยุกต์ใช้สิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัวมาสร้างสรรค์และเอื้ออำนวยให้การใช้ชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น โดยเฉพาะลักษณะเศรษฐกิจในชนบทที่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์ในการใช้สอยเพื่อประกอบการดำรงชีวิต แล้วจึงปรับปรุงให้มีความงดงามกลายเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ทั้งเป็นการสืบทอดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นโดยอาศัยวัสดุหรือวัตถุดิบที่อยู่ใกล้ตัวมาสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ด้วยการอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่สืบทอดกันมาทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ของตนเอง และประสบการณ์ทางอ้อมที่ได้เรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้ที่สั่งสมกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (พัชรินทร์ สิริสุนทร, 2552)

ต้นจากมีถิ่นกำเนิดบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทย แตกกอจากลำต้นใต้ดินโดยไหลลง้านใบและตัวใบขึ้นเหนือดิน ลำต้นจะแตกแขนงอยู่ใต้ดินทำให้ขึ้นเป็นกอ ต้นจากเจริญเติบโตได้ดีในดินเหนียวที่มีอินทรีย์วัตถุสูง และมีน้ำท่วมขัง ชอบแสงแดดจัด (นิดดา หงส์วิวัฒน์ และทวีทอง หงส์วิวัฒน์, 2550) จากเป็นพืชที่คนไทยรู้จักมานาน ใช้ประโยชน์ตั้งแต่ใบจนถึงผล ใบจากมีลักษณะคล้ายใบมะพร้าวแต่มีความเหนียวและกว้างกว่า ทำให้สามารถใช้นำมาเย็บเป็นตับ เรียกว่า “ตับจาก” แล้วนำไปมุงหลังคากันแดดกันฝนได้เป็นอย่างดี แม้ว่าเมื่อใช้งานไปนานใบจากอาจกรอบและเปลี่ยนจากสีเขียวเข้มเป็นสีเหลือง สีน้ำตาล กระทั่งเกือบเป็นสีดำ แต่ตับจากยังคงกันฝนและแดดได้จนกว่าจะแห้งกรอบและผุไป (นพรัตน์ บำรุงรักษ์, 2536) การมุงหลังคาด้วยตับจากสามารถพบเห็นได้บริเวณวัด สำนักสงฆ์ ฟาร์มเห็ด บ่อกุ้ง บ่อปลา รีสอร์ท เพราะเป็นธรรมชาติ เย็น สบาย อายุการใช้งานอยู่ได้นานถึง 10 ปี (บางปะกง สายน้ำแห่งชีวิต, 2559) ระยะเวลาการเย็บตับจากเป็นเพียงกิจกรรมยามว่าง เป็นอาชีพเสริมผู้ที่มีอาชีพเย็บจากส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและวัยกลางคน จึงทำให้ภูมิปัญญาด้านนี้จะกำลังเลือนหายไป

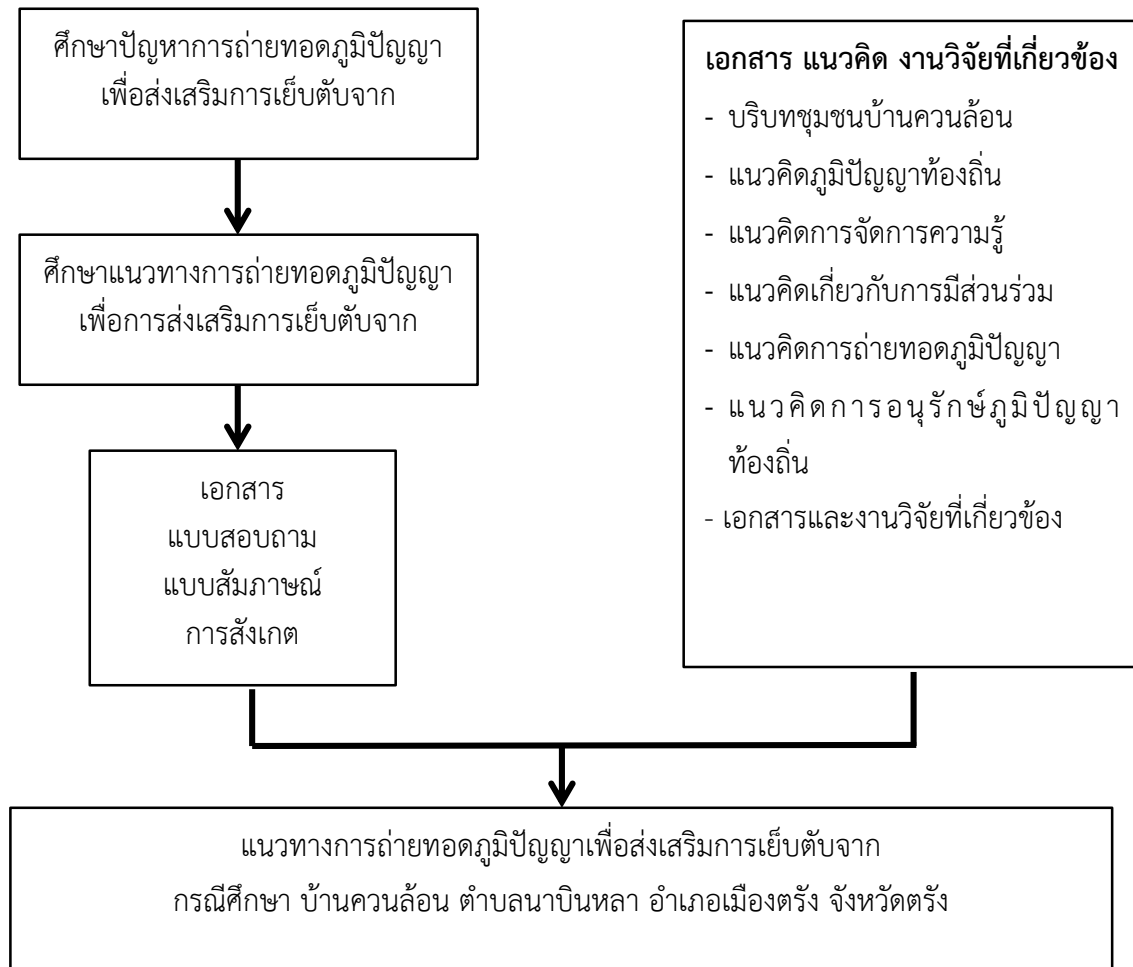
การเย็บตับจากเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของคนในอดีต ซึ่งนำใบจากมาใช้เป็นวัสดุในการมุงหลังคา เมื่อวิถีสังคมเปลี่ยนแปลงไปได้มีการนำกระเบื้องและสังกะสีมามุงหลังคาแทนตับจาก แต่การเย็บใบจากยังไม่หมดไปเพราะมีบางบ้านนำใบแก่ของต้นจากมาเย็บเพื่อมุงหลังคา (MGR Online, 2558) ซึ่งเป็นภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมจักสานเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต คือ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค อาหาร โดยเฉพาะการเป็นเศรษฐกิจในชุมชนแบบผลิตเอง ซึ่งผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในครัวเรือนมีประโยชน์ใช้สอยในการดำรงชีวิต ทั้งอาชีพเย็บตับจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนด้วย (ปรัชญาณี ธีญาดี, 2546)

ในการนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก กรณีศึกษาบ้านควนล่อน ตำบลนาบिनหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก อันจะเป็นประโยชน์ในการเสนอแนวทางให้กับชุมชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแนวทางในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนอื่น ๆ ที่สนใจและสามารถนำไปถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตับจาก บ้านควนล่อน ตำบลนาบिनหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง
2. ศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อการส่งเสริมการเย็บตับจาก บ้านควนล่อน ตำบลนาบिनหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มประชาชนในหมู่บ้านบ้านควนล้อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 900 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาจากจำนวนประชากรในหมู่บ้านควนล้อน จำนวน 900 คน ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) โดยกำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างไว้ที่ร้อยละ 5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มที่สมาชิกทุกหน่วยของประชากรที่มีจำนวนไม่มากนักแต่มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นอิสระจากกันที่จะได้เป็นกลุ่มตัวอย่างเหมาะสม ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูลจำนวน 380 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ข้อมูลหลักโดยเลือกแบบเจาะจง คือ สัมภาษณ์ข้อมูลจนข้อมูลอิ่มตัว สามารถแยกรายละเอียดได้ ดังนี้

1. เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นการเย็บตบจาก จำนวน 1 คน
2. ครอบครัวเจ้าของภูมิปัญญา จำนวน 3 คน
3. ชาวบ้านและผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตบจาก กรณีศึกษาบ้านควนล่อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตบจาก ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป คำถามเกี่ยวกับทัศนคติ และความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตบจาก

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ศึกษาจากเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริบทหมู่บ้านบ้านควนล่อน แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดการถ่ายทอดภูมิปัญญา แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้ แนวคิดการมีส่วนร่วม แนวคิดการอนุรักษ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังมีแบบสัมภาษณ์ซึ่งครอบคลุมวัตถุประสงค์ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตบจาก ประกอบด้วยแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตบจาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 380 ชุด โดยการกระจายไปยังครัวเรือนต่าง ๆ ซึ่งก่อนการเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยจะอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้กับกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบก่อนตอบแบบสอบถาม

การวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย

1. การสังเกต ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตเพื่อความเข้าใจการถ่ายทอดภูมิปัญญาและขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์การเย็บตบจาก ทั้งสังเกตปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญา กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้นำมาเสนอข้อมูลได้ครอบคลุม
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งได้แก่ เจ้าของภูมิปัญญาการเย็บตบจาก ครอบครัวเจ้าของภูมิปัญญา ชาวบ้านและผู้นำชุมชน โดยสัมภาษณ์ปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาอันนำไปสู่แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่ออนุรักษ์การเย็บตบจาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบและกลุ่มข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผล โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายสรุปผลการศึกษา ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และข้อมูลเกี่ยวกับระดับการรับรู้และระดับทัศนคติของประชาชนใช้สถิติเชิงพรรณนา แสดงค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และจำแนกตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยใช้วิธีการสรุปรวบรวมความคิดเห็นแล้วนำเสนอตามประเด็นคำถาม ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์มาแยกประเด็นสาระสำคัญเมื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล ทั้งจัดลำดับความสำคัญ และคุณลักษณะของข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันของข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกันแสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูล โดยคำนึงถึงความเที่ยงตรงของข้อมูลเป็นหลัก

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจาก กรณีศึกษาบ้านควนล่อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญา และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจาก เก็บข้อมูลแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยการใช้แบบสอบถามจำนวน 380 คน และแบบสัมภาษณ์จำนวน 9 คน ได้ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	173	45.53
หญิง	207	54.47
รวม	380	100

ตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 45.53 เพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 54.47 รวม 380 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
10-18 ปี	4	1.05
19-25 ปี	59	15.53
26-40 ปี	165	43.42
41 ปีขึ้นไป	152	40.00
รวม	380	100

ตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.40 รองลงมา คือ อายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุด คือ อายุระหว่าง 10-18 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	10	2.63
มัธยมศึกษา	49	12.89
อนุปริญญา/ปวส./ปวช.	170	44.74
ปริญญาตรี	151	39.74
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
รวม	380	100

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวช. จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.74 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 39.74 และน้อยที่สุด คือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	49	12.89
ทำสวน/ทำไร่	90	23.69
รับจ้างทั่วไป	54	14.21
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	72	18.95
นักเรียน/นักศึกษา	33	8.68
อื่น ๆ	82	21.58
รวม	380	100

ตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวน/ทำไร่ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.69 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 และน้อยที่สุด คือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.68

ตารางที่ 5 แสดงภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง	380	100
อื่น ๆ	0	0
รวม	380	100

ตารางที่ 5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 6 แสดงตำแหน่ง/บทบาทในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำชุมชนบ้านควนลั่น	4	1.05
ประชากรในชุมชนบ้านควนลั่น	376	98.95
รวม	380	100

ตารางที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 และประชากรในชุมชนบ้านควนลั่น จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 98.95

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากของประชากรในชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง แสดงรายละเอียดตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงทัศนคติที่มีต่อภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บผ้าจาก

คำถาม	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม					ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง			
1. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากควรเป็นการทำด้วยตนเองและต้องฝึกการปฏิบัติ	159 (41.84)	151 (39.74)	66 (17.37)	3 (0.79)	1 (0.26)	4.22	0.77	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากสามารถทำร่วมหรือถ่ายทอดให้เด็กและเยาวชน	149 (39.21)	147 (38.68)	79 (20.79)	5 (1.32)	0 (0.00)	4.16	0.79	มาก
3. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากเป็นแนวทางที่สามารถพึ่งพาตนเองได้	157 (41.32)	145 (38.16)	72 (18.95)	6 (1.58)	0 (0.00)	4.10	0.79	มาก
4. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว	149 (39.21)	166 (43.68)	58 (15.26)	7 (1.84)	0 (0.00)	4.20	0.76	มาก
5. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากล้ำสมัยและไม่น่าสนใจ	110 (28.95)	170 (44.74)	65 (17.11)	17 (4.47)	18 (4.74)	3.89	1.05	มาก
6. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากไม่สามารถส่งต่อไปยังคนรุ่นใหม่ได้เพราะต้องอาศัยประสบการณ์	113 (29.74)	170 (44.74)	68 (17.89)	11 (2.89)	18 (4.74)	3.92	1.01	มาก
7. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยได้	130 (34.21)	170 (44.74)	78 (20.53)	2 (0.53)	0 (0.00)	4.13	0.74	มาก
8. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บผ้าจากมีส่วนช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ชุมชนของตนเอง	196 (51.58)	127 (33.42)	56 (14.74)	0 (0.00)	1 (0.26)	4.36	0.75	มากที่สุด

ตารางที่ 7 ประชากรในชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีทัศนคติต่อ
ภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการยกระดับจากซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดความ
ภาคภูมิใจแก่ชุมชนของตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.36 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บ
ตัดจากควรเป็นการทำด้วยตนเองและต้องฝึกการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ย 4.22 อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ
การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจากล้ำสมัยและไม่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 3.89 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจที่มีต่อภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจาก

คำถาม	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม					ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง			
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจากในชุมชน	28 (7.37)	53 (13.95)	151 (39.74)	138 (36.32)	10 (2.63)	2.87	0.94	ปานกลาง
2. ท่านมีความรู้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจาก	12 (3.16)	39 (10.26)	144 (37.89)	173 (45.53)	12 (3.16)	2.65	0.83	ปานกลาง
3. ท่านเข้าใจความสำคัญของการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจากที่มีต่อชุมชน	32 (8.42)	104 (27.37)	175 (46.05)	60 (15.79)	9 (2.37)	3.24	0.90	ปานกลาง
4. ท่านมีความรู้ในการเย็บตัดจาก จักสานมุงหลังคา	26 (6.84)	41 (10.79)	129 (33.95)	168 (44.21)	16 (4.21)	2.72	0.93	ปานกลาง
5. ท่านมีความรู้ในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นมาปรับใช้ในการเย็บตัดจาก	30 (7.89)	55 (14.47)	157 (41.32)	132 (34.74)	6 (1.58)	2.92	0.93	ปานกลาง
6. ท่านสามารถบอกความสำคัญในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจาก	29 (7.63)	90 (23.68)	195 (51.31)	62 (16.32)	4 (1.05)	3.21	0.84	ปานกลาง
7. ท่านเข้าใจว่าการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากเป็นทุนชุมชน	38 (10.00)	100 (26.32)	169 (44.47)	72 (18.95)	1 (0.26)	3.27	0.89	ปานกลาง
8. ท่านเข้าใจว่าการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากสามารถถ่ายทอดให้กับคนทุกเพศทุกวัย	124 (32.63)	124 (32.63)	119 (31.32)	11 (2.89)	2 (0.53)	3.94	0.89	มาก

คำถาม	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม					ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง			
9. ท่านเข้าใจว่า การถ่ายทอด ภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการ ยกระดับจากเป็นเอกลักษณ์ ของหมู่บ้าน	140 (36.84)	136 (35.79)	99 (26.05)	4 (1.05)	1 (0.26)	4.08	0.83	มาก

จากตารางที่ 8 ประชากรในชุมชนบ้านควนล่อน ตำบลนาบิงหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีความรู้ความเข้าใจต่อภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากสามารถถ่ายทอดให้กับคนทุกเพศทุกวัย มีค่าเฉลี่ย 3.94 และน้อยที่สุด คือ ประชากรในชุมชนบ้านควนล่อนมีความรู้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการยกระดับจาก มีค่าเฉลี่ย 2.65 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจาก

คำถาม	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม					ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง			
1. ปัญหาการถ่ายทอด ภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการ ยกระดับจากจะถูกถ่ายทอด อยู่ในวงแคบ ๆ คือ ครอบครัวของกลุ่มที่มี อาชีพยกระดับจากเท่านั้น	267 (70.26)	64 (16.84)	28 (7.37)	9 (2.37)	12 (3.16)	4.49	0.96	มากที่สุด
2. ท่านมีปัญหาในการ ศึกษาความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิ ปัญญาส่งเสริมการยกระดับ จาก	255 (67.11)	64 (16.84)	35 (9.21)	11 (2.89)	15 (3.95)	4.40	1.04	มากที่สุด
3. ผู้ประกอบอาชีพ การยกระดับจากไม่สามารถ ตั้งเป็นกลุ่มที่ชัดเจนได้ เนื่องจากผู้ที่ยกระดับจาก ส่วนใหญ่มีอายุมาก และไม่ มีความรู้ในด้านการ บริหารงานด้านการเงิน	277 (72.89)	61 (16.05)	24 (6.32)	13 (3.42)	5 (1.32)	4.56	0.86	มากที่สุด

4. การเียบดับจากนับวันยิ่งน้อยลง เพราะคนส่วนใหญ่มุ่งส่งลูกเรียนหนังสือสูง ๆ จนไม่หันกลับมามองภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ	288 (75.79)	61 (16.05)	26 (6.84)	4 (1.05)	1 (0.26)	4.66	0.86	มากที่สุด
5. ปัจจุบันชาวสวนมักไม่นิยมปลูกต้นจาก ทำให้จากเป็นพืชที่หายากเพราะต้องใช้เวลานานกว่าจะแก่และมีคุณภาพเหมาะสมกับการนำมาเียบเป็นดับจาก	285 (75.00)	62 (16.32)	22 (5.79)	9 (2.37)	2 (0.53)	4.63	0.74	มากที่สุด
6. ภูมิปัญญาการเียบดับจากขาดผู้ถ่ายทอด	219 (57.63)	119 (31.32)	39 (10.26)	2 (0.53)	1 (0.26)	4.46	0.72	มากที่สุด
7. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเียบดับจากเป็นการถ่ายทอดแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	269 (70.79)	79 (20.79)	30 (7.89)	1 (0.26)	1 (0.26)	4.62	0.66	มากที่สุด

ตารางที่ 9 ประชากรในชุมชนบ้านควนล่อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มีปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเียบดับจาก พบว่า การเียบดับจากน้อยลง เพราะคนส่วนใหญ่มุ่งส่งลูกเรียนหนังสือสูง ๆ จนไม่หันกลับมามองภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ มีค่าเฉลี่ย 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ชาวสวนไม่นิยมปลูกต้นจาก ทำให้จากเป็นพืชที่หายาก เพราะต้องใช้เวลานานกว่าจะแก่และมีคุณภาพเหมาะสมกับการนำมาเียบเป็นดับจาก มีค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ปัญหาในการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเียบดับจาก มีค่าเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเียบดับจาก กรณีศึกษาบ้านควนล่อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเียบดับจาก เกิดจากเจ้าของภูมิปัญญาถ่ายทอดภูมิปัญญาอยู่ในวงแคบ ๆ คือ ครอบครัว และคนใกล้ชิดเท่านั้น ไม่มีการเขียนบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ประกอบอาชีพการเียบดับจากส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีผู้ถ่ายทอดเพียงคนเดียว ไม่มีกิจกรรมที่เป็นการเผยแพร่ความรู้จากผู้ถ่ายทอดถึงผู้รับการถ่ายทอด ทั้งการเียบดับจากไม่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความอดทน ใช้ทักษะเฉพาะและอาศัยประสบการณ์ตรง ทำให้ขาดผู้สืบทอด เนื่องจากคนส่วนใหญ่มุ่งส่งลูกหลานเรียนหนังสือสูง ๆ จนไม่สนใจภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ การเข้าถึงภูมิปัญญามีน้อย ทั้งยังมีปัญหาการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเียบดับจาก ปัญหาการจัดการและการใช้ประโยชน์จากป่าจาก และไม่มีความรู้ทางด้านสื่อเทคโนโลยีมาช่วยในการเผยแพร่ภูมิปัญญา

แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเียบดับจากของชุมชนบ้านควนล่อน ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเียบดับจากมีวิธีการถ่ายทอดด้วยการบอกเล่า การบรรยาย การสาธิต และการปฏิบัติจริง เนื่องจากเจ้าของภูมิปัญญาเรียนรู้มาตั้งแต่เด็ก โดยอาศัยการสังเกตและการจดจำสิ่งที่พ่อและแม่ทำเป็นประจำทุกวัน

จึงไม่มีการบันทึกองค์ความรู้ไว้ในรูปแบบตำรา หรือสื่ออื่น ๆ โดยควรถ่ายทอดให้เด็ก เยาวชน และคนที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้จากเจ้าของภูมิปัญญา เจ้าของภูมิปัญญาจะคอยแนะนำการเย็บตัดจาก ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ชุมชนของตนเอง และยังเป็นแนวทางที่ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนั้นอาจมีการรวมกลุ่มเพื่อศึกษาและพัฒนาภูมิปัญญาการเย็บตัดจากสู่การเผยแพร่ไปยังชุมชนอื่นจนเกิดการสร้างสรรค์เครือข่ายการเรียนรู้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาภูมิปัญญาการเย็บตัดจากเพื่อส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยได้ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยและสถานการณ์

อย่างไรก็ตามแนวทางการส่งเสริมการเย็บตัดจากของชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมกันการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้คนรุ่นหลัง และบุคคลภายนอกให้เห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญา การรวมกลุ่มพัฒนาภูมิปัญญาให้มีเครือข่ายผู้ประกอบการเย็บตัดจาก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาภูมิปัญญาการเย็บตัดจาก การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วยการนำสื่อออนไลน์เข้ามามีส่วนช่วยในการเผยแพร่ภูมิปัญญาให้คนภายนอก ทำให้สามารถเข้าถึงได้มากขึ้นการส่งเสริมและพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้วยการจัดงานแข่งขันการเย็บตัดจาก และส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติให้คงอยู่ด้วยการปลูกป่าจาก ทั้งชุมชนมีวิธีการจัดการป่าจากให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการร่วมกันกำหนดการใช้พื้นที่ป่าจากให้ชัดเจนว่า พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ใช้สอยและพื้นที่ใดควรอนุรักษ์ไว้

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตัดจาก กรณีศึกษาบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง สามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตัดจาก พบว่า 1) ปัญหาการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจาก คือ เจ้าของภูมิปัญญาการเย็บตัดจากมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาในวงแคบเป็นการถ่ายทอดในครอบครัวของกลุ่มที่มีอาชีพการเย็บตัดจากและคนใกล้ชิดเท่านั้น โดยการถ่ายทอดภูมิปัญญาเป็นแบบการบอกเล่า ไม่มีการเขียนบันทึกข้อมูลภูมิปัญญาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะเจ้าของภูมิปัญญามีความรู้จากการเรียนรู้มาตั้งแต่เด็กโดยการสังเกต พ่อและแม่ซึ่งเย็บตัดจากเป็นประจำทุกวัน ประกอบกับผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาขาดเทคนิคการถ่ายทอดที่จะทำให้ผู้รับการถ่ายทอดหันมาสนใจการเรียนรู้ภูมิปัญญา สำหรับปัญหาการขาดผู้สืบทอดการเย็บตัดจากเนื่องจากผู้ประกอบการเย็บตัดจากส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาเพียงคนเดียว ทั้งผู้ประกอบการเย็บตัดจากมุ่งส่งลูกหลานเรียนหนังสือ ทำให้ภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษไม่ได้รับความสนใจ 2) ปัญหาการเข้าถึงภูมิปัญญาการเย็บตัดจากมีจำนวนน้อย เพราะไม่มีกิจกรรมเผยแพร่ความรู้จากผู้ถ่ายทอดถึงผู้รับการถ่ายทอด อีกทั้งภูมิปัญญาการเย็บตัดจากมีความล้าสมัย จึงไม่นิยมนำตัดจากมาใช้ประโยชน์ และไม่มีควมน่าสนใจเนื่องจากต้องใช้ความอดทน ทั้งสร้างรายได้น้อย ประกอบกับต้องใช้ทักษะเฉพาะและอาศัยประสบการณ์ตรง การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตัดจากยังขาดผู้นำและหน่วยงานสนับสนุนภูมิปัญญาการเย็บตัดจากสู่ชุมชน จึงขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเย็บตัดจาก และไม่มีสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าถึงประชาชนในระดับชุมชน วิธีการถ่ายทอดที่มีอยู่เป็นเพียงการบอกเล่า และฝึกปฏิบัติโดยผู้รู้ทั้งไม่มีการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบในชุมชน ส่งผลให้ป่าจากในชุมชนถูกทำลายลงด้วย 3) ปัญหาการรวมกลุ่มอาชีพ พบว่า ผู้ประกอบการเย็บตัดจากไม่สามารถตั้งเป็นกลุ่มที่ชัดเจนได้ เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการเย็บตัดจาก การมีปัญหาการจัดการและการใช้ประโยชน์จากป่าจากซึ่งไม่มีความรู้ทางด้านสื่อเทคโนโลยีในการเข้ามาช่วยเผยแพร่ภูมิปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดการจัดการความรู้ และงานวิจัยของอารีรัตน์ พุฒรุ่งโรจน์. (2556). แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์

และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย พบว่า ภูมิปัญญาไทยชาติผู้สืบทอด การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นจึงขาดหายไป ขาด การได้รับความสนใจจากหน่วยงานและบุคคลเป็นผลให้การดำเนินงานการอนุรักษ์ภูมิปัญญาว่าวไทยควรได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถานศึกษา โดยการจัดการความรู้

แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อการส่งเสริมการยกระดับจาก พบว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตับ จากเป็นการลงมือปฏิบัติจริงอย่างเดียวด้วยตนเองจึงต้องใช้ทักษะการปฏิบัติ ซึ่งควรทำร่วมหรือถ่ายทอดให้เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจเพื่อให้ภูมิปัญญายังคงมีอยู่ต่อไป ทั้งควรมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยและสถานการณ์ และ คนในชุมชนรวมกลุ่มศึกษาการเย็บตับจากเพื่อเผยแพร่ไปยังชุมชนอื่น สำหรับคนที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ด้วย ตนเองจากเจ้าของภูมิปัญญาด้วยการสาธิต การบรรยายพร้อมกับการลงมือปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติโดยใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อ เป็นคู่มือใช้ในการถ่ายทอดผลงานแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตับจาก ทำให้คนในชุมชนได้ร่วมอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดรายได้ และอนุรักษ์ภูมิปัญญาการเย็บตับจากให้คงอยู่ต่อไป ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดการถ่ายทอดภูมิปัญญา และงานวิจัยของ นริศรา วัฒนสิน (2557) ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดภูมิ ปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการทอผ้าเกาะยอ จังหวัดสงขลาและการทอผ้านาหมื่นศรี จังหวัดตรัง พบว่า ผู้สอนควร สอนศิษย์ให้มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ มีการเตรียมแผนการสอนอย่างง่าย ในการถ่ายทอด ควรมีกล ุบายในการสอน ใช้สื่อการสอนในชุมชนเป็นหลัก ผลที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอด พบว่า อนาคตผ้าทอเกาะยอจะคงอยู่คู่ กับจังหวัดสงขลาต่อไป เป็นที่ยอมรับในประเทศและต่างประเทศ และช่างทอผ้ามีความสามารถในการทอผ้าดี ปัญหา และอุปสรรคในการถ่ายทอด คือ เทคนิคการทอ การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการและเอกชนอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง และเอกลักษณ์การทอผ้าเกาะยอลดน้อยลง การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การ ทอผ้านาหมื่นศรี จังหวัดตรัง พบว่า การถ่ายทอดนั้นผู้สอนควรสอนศิษย์มีความรู้ มีทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อ อาชีพ มี สื่อการสอนทั้งในโรงเรียน โรงทอผ้า และหอประวัติหรือห้องแสดงประวัติความเป็นมาและผลงานผ้าทอนาหมื่นศรี ผล ที่เกิดขึ้นจากการถ่ายทอด พบว่า อนาคตจะมีผู้สืบทอดการทอผ้านาหมื่นศรีต่อไป

แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจาก กรณีศึกษาบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการเย็บตับจาก คือ ผู้ถ่ายทอดมีเพียงคนเดียว และเป็นผู้สูงอายุซึ่งมุ่งถ่ายทอดภูมิปัญญาให้คนในครอบครัว โดยการบอกเล่า ประกอบกับภูมิปัญญาการเย็บตับจากมี ความล้าสมัย ทำให้ผู้รับการถ่ายทอดไม่มีความสนใจในการเรียนรู้ การเข้าถึงภูมิปัญญาการเย็บตับจากผู้รับการ ถ่ายทอดจึงมีจำนวนน้อย และแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อส่งเสริมการยกระดับจากควรเป็นการลงมือปฏิบัติด้วย การสาธิต หรือการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นคู่มือเพื่อให้เกิดทักษะการปฏิบัติ โดยควรถ่ายทอดให้เด็กและเยาวชน หรือ ผู้สนใจ อีกทั้งควรมีการจัดตั้งกลุ่มศึกษาการเย็บตับจากเพื่อเผยแพร่ไปยังชุมชนอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้ชุมชนบ้านควนลั่น ตำบลนาบินหลา อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน
2. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งลานค้าสินค้าชุมชน เพื่อให้ผู้ที่ประกอบอาชีพเดียวกันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ พัฒนาผลผลิตของตนเอง

3. ควรมีนำองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาพื้นบ้านบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนในชุมชน
4. ควรสนับสนุนให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักพัฒนาชุมชนมีส่วนร่วมในการผลักดันการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้การบริหารการจัดการกลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็ง ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้
3. ควรมีการศึกษาการใช้ประโยชน์จากต้นจากแบบครบวงจร

เอกสารอ้างอิง

- นพรัตน์ บำรุงรักษ์. (2536). **พืชหลักปักชำได้**. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- นริศรา วัฒนสิน. (2557). **การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการทอผ้าเกาะยอจังหวัดสงขลาสงขลา และการทอผ้านาหมื่นศรี จังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอนุระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิดดา หงส์วิวัฒน์ และทวิทอง หงส์วิวัฒน์. (2550). **ผลไม้ 111 ชนิด : คุณค่าอาหารและการกิน**. กรุงเทพฯ: แสงแดด.
- บางปะกง สายน้ำแห่งชีวิต (2559). **อาชีพเย็บตัดจาก**. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2564. จาก https://web.facebook.com/bangpakongriver/?_rdc=1&_rdr.
- ปรัชญาณี ธัญญาดี. (2546). **ภูมิปัญญาพื้นบ้านหัตถกรรมจักสานตำบลจากมุงหลังคากับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ 2 บ้านวันบางโปรง ตำบลบางโปรง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ**. กรุงเทพฯ: สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2552). **คุณลักษณะส่วนบุคคลที่ควรรู้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น**. นครราชสีมา: สาขาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อารีรัตน์ พุฒรุ่งโรจน์. (2556). **แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาคพื้นฐานทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- MGR Online. (2558). **เกษตรกรพัทลุงเย็บตัดจากใบสาคุชาย สร้างรายได้เดือนละเป็นแสน**. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2564. จาก <https://mgronline.com/south/detail/9580000073280>.